

Список використаних джерел:

1. Erste Банк – Макрогляд, 15 лютого 2011. Укрстат, дослідження Erste Банку www.erstebank.ua/ua/Downloads?chronicleId=0901481b80035332.
2. Сайт міста Чеське Веленіце/ переклад з чеської. Доступ: <http://www.velenice.cz/?id=hospodarsky-park&menu=menu3>.
3. Промисловий парк Szentgotthárd/ переклад з англ. Доступ : http://www.ip.szentgotthard.hu/elemek/sztg_ip_e.pdf.
4. Dr. Thea Siegenfuhr. BioValley – a leading trinational BioCluster in Europe. National cluster initiatives in Europe and their strategies for internationalization. Berlin. 21.02.2008.
5. Пелешак І. Узагальнення світового досвіду розвитку транскордонних кластерів /Горблюк Р., Демченко В., Пелешак І. і інші // Звіт НДР «Розробка регіональної стратегії формування та підтримки розвитку транскордонних кластерів». Наук. кер. д.е.н., проф. Н.Мікула. № держреєстрації 0106U013076. - Львів, 2008 р. -166 с.
6. Департамент інвестиційної та інноваційної діяльності Міністерства економіки України. Концепція створення кластерів в Україні. Проект // www.me.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=121227
7. European Neighbourhood & Partnership Instrument. Strategy Paper 2007–2013. Indicative Programme 2007-2010. Executive Summary [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://ec.europa.eu/>.
8. Офіційний сайт Державної інноваційної фінансово-кредитної установи: www.difku.gov.ua/?q=node/124
9. Ю.П. Порогин, региональный представитель ТПП РФ в Австрии, Словакии (г.Вена) / - Об австрийском опыте по организации инновационной инфраструктуры. Доступ: <http://au.ruschamber.net/>
10. The European Logistics Market, by Prof. Dr. Dieter W. Rebitzer (University of Nürtingen-Gieslingen)<http://www.europe-re.com/system/main.php?pageid=2242&articleid=8738>
11. Матеріали конференції «Перспективи розвитку в Україні логістичних послуг», 2008: Аналіз ринку складської нерухомості в Україні. Режим доступу: <http://www.bsc.lviv.ua/konsulting/modules.php?name=Pages&go=&page&pid=35>;
12. Програма створення транскордонних транспортно-логістичних центрів, як структурних ланок інноваційних кластерів на території Закарпатської області на 2009-2011 роки, схвалена Розпорядженням голови державної адміністрації від 22.04.09 № 175.
13. Пелешак І. Нові форми транскордонного і міжрегіонального співробітництва //Розвиток нових форм транскордонного співробітництва: Матеріали Круглого столу 28 квітня 2009 року./ Відп. ред. Мікула Н.А. – Львів, ІРД НАН України, 2009. – С. 49–55.
14. Regulation (EC) No 1082/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on a European grouping of territorial cooperation (EGTC). [Internet resource] / European Union Official Website. – Available from: [http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/gect/ce_1082\(2006\)_en.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/gect/ce_1082(2006)_en.pdf).
15. Жук О. Європейські угруповання територіального співробітництва (СУТС)// Розвиток нових форм транскордонного співробітництва: Матеріали Круглого столу 28 квітня 2009 року./ Відп. ред. Мікула Н.А. – Львів, ІРД НАН України, 2009. – С. 4–5.
16. Протокол № 3 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями стосовно об'єднань єврорегіонального співробітництва (ОЕС).

УДК 331.101.262

МОЙСЕЄНКО І.П.,

Львівський державний університет внутрішніх справ,
завідувач кафедри фінансово-економічної безпеки,
д.е.н., доц.

СИСТЕМНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. В статті представлено основи системного формування фінансової безпеки підприємства. Описано механізм управління фінансовою безпекою підприємства згідно вимог теорії систем та теорії безпеки. Формулюються основні принципи механізму управління з використанням потенціалу підприємства, вимірювання рівня безпеки та напрямків змін.

Ключові слова: фінансова безпека, системний підхід, механізм управління безпекою, критерії управління, фактори управління, методи управління, концепція фінансової безпеки.

Аннотация. В статье представлены основы системного формирования финансовой безопасности предприятия. Описан механизм управления финансовой безопасностью предприятия согласно требованиям теории систем и теории безопасности. Формулируются основные принципы механизма управления с использованием потенциала предприятия, измерение уровня безопасности и направлений изменений.

Ключевые слова: финансовая безопасность, системный подход, механизм управления безопасностью, критерии управления, факторы управления, методы управления, концепция финансовой безопасности.

Annotation. The article presents the fundamentals of system forming financial security company. We describe the mechanism of financial security company in accordance with requirements of systems theory and theories of security. Formulated the basic principles of the mechanism of the potential of the enterprise, measuring the level of security and direction changes.

Keywords: financial security, system approach, the mechanism of security governance criteria, factors of management, management techniques, the concept of financial security.

Постановка проблеми. Особливості розвитку сучасної економіки вимагають принципово нових підходів до управління, нових знань та компетенцій управлінців, що забезпечують гнучкість та швидкість прийняття рішень в реалізації стратегій економічної безпеки. Нові тенденції в економіці визначають особливості формування станів фінансової безпеки як найважливішого елементу економічної безпеки, використання фінансового потенціалу підприємства та сучасних методів управління.

Змінюється об'єкт дослідження економічних систем: від аналізу стану систем переходять до дослідження процесу зміни станів. В такій ситуації зростає значення методології функціонування та розвитку систем відкритого типу, якими є сучасні підприємства, особливостей формування їх економічної (фінансової) безпеки.

Основи теорії систем, пов'язані з енергообміном між системою та середовищем, динамікою станів системи були закладені ще в ХІХ ст. У ХХ ст. були розроблені важливі властивості систем: інформаційність, кризовість станів систем (трансформаційність, змінність), синергетика [1, 2, 3, 9].

В сучасних дослідженнях ці властивості систем наповнюються новим змістом та зростанням значення фундаментальних системних основ формування та функціонування економічних об'єктів [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Системний підхід змістовно відображає групу методів, що описують реальний об'єкт економіки як сукупність взаємодіючих елементів та їх зв'язки між собою та з середовищем Система розглядається як будь-яка матеріально-енергетична чи концепційна сукупність елементів, об'єднаних прямими та зворотніми зв'язками в певну єдність. В інтерпретації Л. Мельника система – це «саморозвиваюча і саморегулююча визначена образом упорядочена матеріально-технічна сукупність, що існує і управляється як відносно стійке єдине ціле за рахунок взаємодії, розподілу і перерозподілу існуючих, поступаючих із зовні і продуцируємою цією сукупністю речовин, енергії, інформації і забезпечує переважання внутрішніх зв'язків над зовнішніми» [с. 17, 3] Дане визначення може бути модифікованим за рахунок того, що в економіці знання продуктом та елементом стають знання, які можна розглядати як перероблену людиною чи системою інформацію, яка забезпечує функціонування системи та виконання функції безпеки [7].

Фінансова безпека в даному дослідженні розглядається як підсистема управління заходами антикризового фінансового управління, що забезпечує стан ефективного використання потенціалу всіх видів ресурсів та напрямки його розвитку.

Системний підхід передбачає представлення досліджуваного об'єкту як системи, що характеризується: елементним складом; структурою, як формою взаємозв'язку між елементами; функціями елементів та цілого; відкритістю системи характеризується зв'язками з зовнішнім середовищем; законами стійкості та розвитку системи [4].

Важливими характеристиками системи є її стан та потенціал. Стан системи визначається сукупністю значень характерних для даної системи величин, що називаються параметрами стану. Потенціал – це наявність певних властивостей елементів та системи в цілому виконати певну роботу. В системі управління управляючі дії (енергія роботи) формуються на основі управлінських рішень, що відповідають інформаційно-функціональній сутності системи та її стратегіям. В сучасній економічній практиці актуальним стає розв'язання проблем концентрації ресурсів через створення нових організаційно-правових формувань та економічних взаємозв'язків. При цьому виникають завдання аналізу та оцінки потенціалів, необхідних для досягнення стратегій безпеки.

Завдання даного дослідження описати елементи механізму управління фінансовою безпекою підприємства відповідно до вимог теорії систем та теорії безпеки, методів та принципів сучасної парадигми управління.

Основний матеріал дослідження. Механізм управління фінансовою безпекою згідно вимог практики та теорії управління передбачає аналіз та оцінку таких компонент: цілі управління (Ці); критерії управління (Кр); фактори управління (Фу); методи управління (Ме); ресурси управління (Рс)

$$МУфб = \sum (Ці + Кр + Фу + Ме + Рс),$$

де МУфб – механізм управління фінансовою безпекою [5, 6].

Ціль – одне з базових понять системного підходу, яке означає з системного погляду цілі управління поділяються за «і» ознаками: за рівнем об'єктивності (об'єктивні та суб'єктивні); за ступенем складності (складні, середньої складності, прості); за часовими характеристиками (короткострокові, довгострокові); за просторовими характеристиками (місцеві ринки, національні, інтернаціональні); за ступенем охоплення системи (загально-системні, по елементні); за станом системи (збереження рівноваги, забезпечення змін чи трансформацій).

Цілі можуть поділятися за декомпозиційним принципом на кілька рівнів:

цілі нижнього рівня ієрархії підпорядковані цілям верхнього;

цілі верхнього рівня не можуть бути досягнуті раніше цілей нижнього рівня;

складніші цілі розпадаються на елементарніші.

Після визначення цілей та підцілей будується «дерево цілей» у вигляді графа, що має ієрархічну структуру. Потім формується перелік ваг для гілок графа та ресурсне забезпечення цілей.

За критерії можуть бути обрані інформаційна, енергетична, структурна, часова та просторова впорядкованість. Інформаційна впорядкованість це стійка організована в часі та просторі структура інформаційних внутрішніх та зовнішніх зв'язків, що забезпечує функціонування системи [3].

Під просторовою впорядкованістю розуміють розміщення в просторі окремих частин (елементів) системи та сукупність стійких зв'язків між ними. Енергетична впорядкованість передбачає передбачення певної кількості роботи чи витрат необхідних для функціонування системи та підтримки її станів: рівноваги чи змін [3, 6].

Часова рівновага передбачає встановлення часових меж встановлення просторової та енергоінформаційної впорядкованості елементів та зв'язків системи.

Структурна впорядкованість означає наскільки зв'язки та енергія роботи є організованими чи дезорганізованими. Організованими вони є, коли організаційна система завжди більше ніж сума її елементів, в протилежному випадку – система менше суми своїх частин [6].

Системотворчі фактори це сили, які сприяють формуванню системи та управління розвитком. Розрізняють системотворчі фактори зовнішні та внутрішні. Системотворчі фактори виконують по відношенню до системи різні функції, а саме:

- виступають джерелом виникнення системи;
- відіграють певну роль у підтримці рівноваги системи;
- забезпечують процес генерування змін системи.

Системна типологія факторів, що впливають на систему в цілому чи її елементи та зв'язки, передбачає їх поділ за такими ознаками:

- ступенем впливу на систему : суттєві, мало суттєві;
- ступенем об'єктивності: об'єктивні та суб'єктивні;
- характером впливу на систему: стимулюючі , гальмуючі;
- способом взаємозв'язку з системою: прямі, непрямі;
- характером факторів: загальні, специфічні [4].

Типологія системних зв'язків за класифікаційними ознаками, видами та характеристиками представлена в табл. 1.

Механізм управління фінансовою безпекою підприємства відображається схематично на рис. Наведена схема відображає основні етапи процесу управління та елементи механізму управління фінансовою безпекою підприємства з погляду теорії безпеки та теорії систем [4, 7].

Рішення щодо формування механізму управління фінансовою безпекою підприємства має відповідати концепції безпеки, яка розкриває та уточнює сутність його дії. Така концепція формування та наступного функціонування механізму управління фінансовою безпекою підприємства базується на розумінні авторами сутності економічної (фінансової) безпеки підприємства як міри гармонізації його інтересів з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища, які знаходяться у постійному взаємозв'язку [7].

Таким чином, основою механізму управління фінансовою безпекою передбачається наявність типології пріоритетних інтересів діяльності та розвитку підприємства, виявлені інтереси суб'єктів зовнішнього середовища та вибрані такі форми та способи гармонізації, щоб результати взаємодії підприємства із цими суб'єктами могли забезпечити прибуткове та найбільш безпечне функціонування, використання потенціалу та розвиток.

Таблиця 1

Типологія зв'язків системи

Класифікаційні ознаки	Вид зв'язків	Характеристика зв'язків
За відношенням до системи	Внутрішні Зовнішні	Між елементами системи Між системою та середовищем
За рівнем ієрархічності	Мікро середовище Макросередовище	Зв'язки з іншими суб'єктами економіки Зв'язки з державою
За характером активності	Сприятливі Нейтральні Агресивні	Зв'язки, які підвищують ефективність системи Забезпечують функціонування системи Знижують рівень стійкості системи
За рівнем організованості	Стихійні Неорганізовані Організовані	Випадкові зв'язки Несистемні зв'язки Системні зв'язки
За напрямком	Прямі Зворотні	Зв'язки між системою та середовищем Між середовищем та системою

Джерело: розроблено автором на основі [1, 2, 4].

Дослідження фінансової безпеки підприємства на оперативному рівні управління полягає у визначенні найбільш прибуткових напрямків діяльності та скорочення або ліквідація низькоприбуткових. При формуванні методики дослідження фінансової безпеки підприємства рекомендується враховувати особливості поєднання теорії та практики бізнесу, а саме:

- причини та наслідки, витрати та віддача діють нелінійно;
- теорія працює з причинами та наслідками стандартних співвідношень, передбачуваних обсягів віддачі та ідеальної конкуренції;
- реальність складається з маси фактів, причини та наслідки не мають чітких меж, а складні системи зворотніх зв'язків спотворюють первинні умови [6].

Рис. 1. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства

Джерело: розроблено автором на основі [7].

Побудова системи моніторингу для забезпечення реалізації механізму управління фінансовою безпекою передбачає оцінку фінансового потенціалу підприємства з використанням аналізу показників результативності діяльності, ефективності джерел фінансування, використання активів і капіталу, прийняття управлінських рішень за принципом Парето. Поєднання цих підходів забезпечує нову якість та комплексність оцінки фінансового стану підприємства та визначення його потенціалу [8].

Розглянемо системні різновиди методів управління, які можуть бути використані для побудови інформаційно-аналітичного забезпечення механізму управління фінансовою безпекою підприємства. Під методами управління розуміють цілеспрямовану організацію сукупності прийомів та способів діяльності персоналу, які використовуються для розв'язку оперативних та стратегічних завдань та досягнення цілей функціонування системи чи розвитку. Методи управління є елементами системи прийняття рішень як системи знань, що відображають сутність прийняття рішень [2, 4, 6].

Цільове управління передбачає визначення цілей управління (стратегічних та тактичних), ресурсів та дій (енергій), які забезпечують досягнення цілей. Програмно-цільове управління означає виділення цілей програми, їх ресурсного та структурного забезпечення. Планове управління передбачає розробку та виконання плану виконання функціональних обов'язків щодо забезпечення діяльності чи розвитку системи. Комплексне управління вимагає виявлення всіх складових управлінського процесу. Антикризове управління може бути реалізоване при умові наявності діагностики та моніторингу станів системи, профілактичних та санаційних заходів. Управління стійкого розвитку містить напрямки змін та моніторинг станів системи.

Для формального опису процесу дослідження фінансової безпеки (ПД) необхідно визначити простір, в якому відбувається досліджуваний процес. Предметом дослідження може бути динамічний процес зміни станів використання потенціалів фінансових активів (чи інших ресурсів) підприємства, що породжують появу нових спеціальних знань, що є основою прийняття рішень для реалізації функції безпеки

$$ПД = П (A, KA, MA, T),$$

де А – активи (ресурси) формування фінансової безпеки;

КА – критерії дослідження активів;

МА – методи аналізу та оцінки;

Т – часові характеристики параметрів дослідження.

Динаміка (дослідження станів потенціалів) визначає причини змін елементів системи та зв'язків між ними в просторово-часових координатах при використанні індикативних методів аналізу або ж вартісних оцінок при використанні ринкових чи доходних методів оцінки.

В фінансовому менеджменті дослідження окремих елементів фінансової безпеки підприємства пов'язують із аналізом його фінансової стійкості, платоспроможності, нейтралізацією фінансових ризиків, структурою капіталу та джерел фінансування. Збільшення в динаміці коефіцієнта позикових і власних коштів (плече фінансового важеля) веде до підвищення фінансового ризику, до посилення залежності підприємства від залученого капіталу і зниження його фінансової незалежності. Індикатори фінансової безпеки підприємства представлені в табл. 2. Значення показників повинні бути не менше порогових відповідно до вимог індикативних методів аналізу та вимірювання рівня фінансової безпеки.

До сучасних видів управління належать: синергетичне, ситуативне, управління знаннями, які містять елементи попередніх видів в цілому або частково. Синергетичне управління передбачає виявлення критичних точок та синергетичних процесів в системі, реалізацію нововведень, резонансу, стартового вибуху тощо. Ситуативне управління станами системи вимагає визначення типу ситуації, параметрів ситуації та впливів на нею. Організаційно-технологічне управління представляє собою виконання принципів та законів тектології у формуванні структур системи, підтримці рівноваги функціонування та проектуванні змін [6].

Механізм управління може бути реалізованим тільки у відповідності до законів чи закономірностей об'єктивної економічної реальності. Для прийняття успішних рішень необхідно враховувати механізм дії та форми прояву законів. До загальних законів управління належать.

Закон цільовості. Полягає в тому, що цілі функціонування системи повинні відповідати об'єктивним законам руху (змін) та специфічним законам функціонування елементів системи. При цьому враховуються ресурси та умови досягнення цілей.

Закон різноманітності. Вимагає щоб різноманітність впливів управління було більшим ніж різноманітність змін об'єкту управління.

Закон традицій передбачає врахування різного роду цінностей: загальнолюдських, культурних, національних тощо та пам'яті системи при реалізації механізмів управління.

Закон змін. Створення та розпад є діалектичні процеси.

Другий закон тектології О. Богданова твердить, що нове поєднання частин в єдине ціле дає нове системне утворення з новими характеристиками. Таким чином другий закон обґрунтовує необхідність та незворотність змін у функціонуванні організаційних структур та їх інноваційність (неповторність)[9].

Про якісні зміни у функціонуванні систем свідчать ефект емерджентності, що означає наявність у системного цілого особливих властивостей, які не притаманні його елементам, а також сумі елементів, не об'єднаних системними зв'язками.

Таблиця 2

Індикатори фінансової безпеки підприємства

Показники	Порогові значення
1. Коефіцієнт покриття (Оборотні кошти / короткострокові зобов'язання)	1,0
2. Коефіцієнт автономії (Власний капітал / валюта балансу)	0,3
3. Рівень фінансового леверіджа (Довгострокові зобов'язання / власний капітал)	3,0
4. Ефект фінансового леверіджу (Приріст прибутку/ приріст доходу)	3,0
5. Рентабельність активів (Чистий прибуток / валюта балансу або (витрати на активи)	і инф.
6. Рентабельність власного капіталу (Чистий прибуток / власний капітал)	15 %
7. Средневзважена вартість капіталу (WACC)	Рентабельність інвестицій
9. Тимчасова структура кредитів	Кредити, строком до 1 року < 30 %; Кредити, строком більше 1 року < 70 %
10. Показники диверсифікації: - диверсифікація покупців (доля у виручці одного покупця); - диверсифікація постачальників (доля у виручці одного постачальника)	10 %
11. Темпи зростання прибутку, реалізації продукції, активів	Темпи росту прибутку > темпів росту реалізації продукції > темпів росту активів
12. Співвідношення оборотності дебіторської і кредиторської заборгованості	Період обороту дебіторської заборгованості > період обороту кредиторської заборгованості

Джерело: розроблено автором (порогові значення взяті з Інтернет видань [10, 11]).

Закон зворотніх зв'язків передбачає специфічні причинно-наслідкові взаємодії, в яких кожен елемент системи виступає і як причина і як наслідок. Крім загальних законів управління в реалізації механізмів управління слід враховувати певні закономірності. Так наприклад, залежність організаційних форм та методів управління від організаційної структури, матеріально-технічної бази та умов; єдність організаційно-методологічних основ на всіх рівнях управління [2, 6, 7].

Висновки. Системний підхід до аналізу проблемної ситуації дозволяє виявити фактори та причини, які призвели до появи проблеми в цілому та її складових частин. Він особливо важливий про виникненні нових проблемних ситуацій, з якими організація раніше не стикалася. Використання системного підходу дозволяє:

- розглянути предмет дослідження як одне ціле, яке складається з багатьох елементів;
- дослідити фінансову безпеку на міждисциплінарній основі з погляду принципів різних теорій;
- дослідити фінансову безпеку в розвитку, у взаємозв'язку елементів механізму управління;
- сформулювати типологію елементів концепції фінансової безпеки механізму управління фінансовою безпекою;
- ефективно управляти фінансовою безпекою з допомогою розробленого інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації механізму управління.

Під механізмом управління фінансово-економічною безпекою можна розглядати сукупність станів та процесів, з яких складається управління щодо протидії небезпекам, загрозам та ризикам. В якості компонентів цього механізму слід розглядати принципи, методи, функції управління, систему управління та прийняття управлінських рішень. Принципи розкривають вимоги, що пред'являються до управління системою безпеки та будуються на системних закономірностях її функціонування. Методи розкривають шляхи протидії виявленим та прогнозованим небезпекам, загрозам та ризикам в конкретних умовах та у визначений термін часу. Також методи відображають безпосередній стан захищеності підприємства.

Список використаних джерел

1. Бабинський А.Ф. Методологія аналізу економічних процесів і управління / А.Ф.Бабинський: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: МАУП, 2003. – 128 с.
2. Колпаков В.М. Теория и практика принятия управленческих решений. / В.М. Колпаков// :Учебное пособие 2 изд. перераб и доп. – К.: МАУП, 2004. – 504с.
3. Мельник Л.Г. Фундаментальные основы развития / Л.Г. Мельник // Сумы: ИТД «Университетская книга», 2003. – 288 с.
4. Сурмин Р.П. Теория систем и системный анализ / Р.П. Сурмин // Учебное пособие. – К.: МАУП, 2003. – 368 с.
5. Мойсеєнко І.П., Шолок О.В. Механізм управління економічною безпекою підприємства / І.П. Мойсеєнко, О.В. Шолок // Науковий вісник національного лісотехнічного університету України: збірник науково-технічних праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.2. – С.141-146.
6. Мойсеєнко І.П. Управління інтелектуальним потенціалом / І.П.Мойсеєнко// Монографія. – Львів, Аверс, 2007. – 304 с.
7. Минаєв Г.А. Культура безопасности организации / Г.А. Минаєв // М.: Институт проблем безопасности, 2005. – 576 с.
8. Мойсеєнко І.П. Напрямки моніторингу фінансово-господарського стану підприємства / І.П. Мойсеєнко // Економіка АПК. Вісник Львівського державного аграрного університету. – Львів, 2003. – N10 (2). – С.330-339.
9. Богданов А.А. Тектологія / А.А. Богданов // (Всеобщая организационная наука): В 2-х кн. – М. – Экономика. – 1989. – 457 с.
10. <http://www.infosecurity.ru/cgi-bin/cart/arts.pl>
11. <http://www.security.ukrnet.net/modules/sections/index.php?op=viewarticle&artid=1221>

УДК 657.1

НАСТЕНКО М.М.,

Вінницький національний аграрний університет,
доцент кафедри організації обліку та звітності, к.е.н.

ГУДЗЕНКО Н.М.,

Вінницький національний аграрний університет,
доцент кафедри організації обліку та звітності, к.е.н.

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ТА ЇЇ ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКОВІЙ ПОЛІТИЦІ

Анотація. Проведене дослідження оцінки та її місця в обліковій політиці підприємства, надано пропозиції щодо визнання, оцінки та облікового відображення специфічних об'єктів у бухгалтерському обліку; розглянуто існуючі підходи до організації внутрішнього контролю дотримання положень облікової політики щодо методів оцінки.

Ключові слова: оцінка, облікова оцінка, об'єкти оцінки, справедлива вартість, історична собівартість, облікова політика, фінансові результати.